

ЕКОНОМІКА

ЗАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Маслов А. О.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

СТРУКТУРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЇЇ МІСЦЕ В СУЧАСНІЙ ГОСПОДАРСЬКІЙ СИСТЕМІ

В статті досліджено проблеми становлення інформаційної економіки як результат інформаційно-технологічної революції. Висвітлено основні підходи до визначення змісту інформаційної економіки та її структури. Визначено її місце в сучасній господарській системі.

***Ключові слова:** інформація, інформаційне суспільство, інформаційна економіка, структура інформаційної економіки, економіка знань, мережева економіка, нова економіка.*

Нові історико-економічні умови господарювання в межах інформаційно-технологічну революцію зумовили зростання значення нематеріальних факторів виробництва, зокрема, інформації та інформаційно-знанневих ресурсів. Трансформаційні процеси, що охопили всі сторони суспільства, перетворили його із індустріального в постіндустріальне сервісно-інформаційне (нове індустріальне, надіндустріальне, мережеве, постекономічне) з відповідною йому економікою. Поряд із цим, перебіг, інформаційно-технологічної революції і сучасний розвиток світової економіки відбувається за умов посилення таких процесів, як глобалізація, регіональна і субрегіональна інтеграція, зростання ролі ТНК, кризи у фінансовій сфері та економіці тощо.

Все це зумовлює те, що домінуючою тенденцією сучасного світового економічного розвитку і є формування інформаційної економіки, яка зумовлює кардинальні зміни в різних сферах і секторах економіки. Все більша частина ВВП забезпечується діяльністю з виробництва, обробки, збереження і поширення інформації та знань, а кількість зайнятих цією діяльністю постійно зростає.

Термін “інформаційна економіка” відносно новий, близькими до якого за значеннями є поняття “пост- і неоіндустріальне суспільство”, “економіка знань”, “нова економіка”, “мережева економіка”, “Інтернет економіка” та ін. Особливою рисою сучасності є глобальна інформатизація суспільства. Інформаційна економіка сьогодні достатньо розвинута лише в ряді країн, але окремі її елементи тією чи іншою мірою створені й в інших країнах. Уявлення про інформаційну економіку, як новий

етап розвитку суспільства, досить розмиті та суперечливі.

Саме соціально-економічні трансформації і становлення нової суспільної і економічної реальності як *нового історичного контексту*, що зумовлено процесом переходу світового співтовариства до інформаційної стадії розвитку, і потребують дослідження як з позицій онтології – з'ясування суті цього нового явища, так і з гносеологічних позицій – теоретико-методологічне осмислення якісних і кількісних перетворень, які відбуваються у виробничих відносинах під впливом інформації. Швидка модифікація продуктивних сил у ринкових умовах господарювання спостерігається в усіх сферах життєдіяльності людини, а інформація перетворюється в один з найважливіших ресурсів (продукт, товар), що підтверджується стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, експоненційним зростанням кількості інформації і користувачів Інтернету.

В господарській практиці останніх десятиріч в силу трансформаційних змін під впливом інформаційно-технологічної революції виник такий новий феномен, як інформаційна економіка. Його поява потребувала відповідного теоретичного осмислення і пояснення як нової суспільної, господарської та економічної реальності. У зв'язку з цим в останні десятиріччя з'являється цілий праць зарубіжних та вітчизняних дослідників, присвячених досить широкій проблематиці в межах інформаційної економіки та теорії інформаційної економіки.

В 1970–90-х роках за кордоном з'явилася велика кількість монографій та наукових статей з тих чи інших аспектів становлення і функціонування інформаційної економіки в розвинутих країнах. Авторами цих робіт є вчені, які досліджують проблеми науково-технічного прогресу та економічного зростання, зміни професійно-кваліфікаційної структури зайнятих в економіці і зміни в системах освіти, управління та організації праці та інших суміжних питань. Так, зокрема, в межах сучасного інституційно-соціального напрямку, з'являються численні наукові публікації визнаних економістів та соціологів Т. Стоуньєра [14], Ф. Вебстера [19], Е. Тоффлера [16–18], Д. Белла [3-5], М. Кастельса [7-8] та ін.

Розробці концепцій і моделей інформаційного суспільства та проблем інформаційної економіки присвячено низку фундаментальних досліджень таких видатних західних учених, що стояли у витоків теорії інформаційної економіки, як: Д. Блюменау, Р. Баран, П. Дракер, К. Ерроу, К. Келлі, К. Кларк, Дж. Лодон і К. Лодон, Й. Масуда, Р. Нельсон, Р. Нолан, Д. Норт, М. Порат, М. Портер, К. Сохней, Д. Тапскотт, К. Шеннон, Й. Шумпетер, Р. Ешбі та інші.

Дослідження проблем інформаційної асиметрії містяться у працях лауреатів Нобелівської премії з економіки В.-С. Вікрі, Дж.-А. Міррліса, Дж. Стіглера, М. Спенса, Дж. Акерлофа, Дж. Стігліца та ін. Спектр інформаційних проблем в економіці, які досліджуються, досить широкий, і не обмежується лише зазначеними вище. Сюди можна віднести також проблеми знань та економіки знань, нової (мережевої, Інтернет) економіки, інтелектуального капіталу тощо. Проблему ефективного функціонування фірм за умов їх інформаційного забезпечення вивчав Ф. Найт, а Р. Коуз використовував поняття інформації в теорії трансакційних витрат.

Серед вітчизняних дослідників, що звернулись до дослідження проблем інформаційної, чи у ширшому розумінні проблеми, інформаційної знанневої

економіки є Н. Апатова [1], В. Базилевич [2], Л. Мельник [9], В. Мунтіян [10], І. Пенькова [11], В. Семиноженко, В. Тарасевич [15], Л. Федулова, А. Чухно [20] та ін.

Аналіз проблем інформації в сучасній економічній думці свідчить про необхідність формулювання проблем інформаційної економіки в процесі економічних перетворень, що пов'язано із поступовим проникненням інформаційної діяльності в усі сфери людської діяльності і свідчить про фактичне формування і подальше все більше структурування інформаційного сектору економіки. Зокрема, Е. Тоффлер у своїх працях наголошує на необхідності цілісного дослідження інформаційної діяльності з виробництва, обробки та поширення інформації, а П. Друкер обґрунтовує використання терміну інформаційний сектор економіки методологічною необхідністю, яка пов'язана із виокремленням рушійних сил трансформаційних процесів постіндустріального суспільства.

Невирішені раніше частини загальної проблеми та постановка завдання.

Але новизна та складність проблеми визначили неоднозначність та суперечливість наявних підходів до визначення сутності інформаційної економіки, її теоретичного осмислення. Тому метою цієї статті є намагання розкрити зміст інформаційної та визначити її місце в сучасній господарській системі.

Виклад основного матеріалу. У розвинутих країнах спочатку філософами і соціологами, а потім економістами та іншими фахівцями в останні десятиліття почали активно досліджуватись різноманітні проблеми і тенденції розвитку інформаційного способу виробництва і заснованого на ньому типу економіки. Не випадково, що найбільш вивченими ці процеси виявилися саме в економічно розвинутих країнах, де вони набули найбільшого поширення – в США і країнах Західної Європи. Але багато висновків і прогнозів західних учених стосовно наслідків і перспектив розвитку інформаційної економіки далеко не завжди і не в усьому є справедливими і очевидними для нашої країни в силу певних особливостей її попереднього соціально-економічного розвитку, а також труднощів і суперечностей, які Україна переживає сьогодні.

Вивчення інформаційної економіки вимагає якісно нового наукового підходу, оскільки за нових умов наявні економічні теорії не в змозі розкрити багато її сторін. Необхідно дослідити економічні процеси, характерні для інформаційної економіки – її суперечності, структуру, динаміку, особливості формування в умовах української дійсності. Становлення інформаційної економіки пов'язано, насамперед, зі зміною галузевої структури і структури зайнятості під впливом інформаційно-технологічної революції та інформатизації суспільства та економіки, і як результат – зі становленням інформаційного суспільства як нової якості постіндустріального суспільства.

Необхідно зазначити, що успіхи окремої країни в інформатизації не можуть бути оцінені тільки по одному із критеріїв. Більше того, не применшуючи значимості наведених вище критеріїв, варто підкреслити, що для визначення фаз і стадій розвитку суспільства необхідна оцінка за досить складною системою критеріїв соціального прогресу. Лідирування в галузі техніки, зайнятості в інформаційному секторі при пануванні “суспільства споживання” у цілому не може відповідати уявленню про розвиток інформаційного суспільства як атрибута прогресу.

А. І. Ракітов пропонує ввести наступні критерії переходу суспільства до

інформаційної стадії свого розвитку. На його думку, *суспільство вважається інформаційним*, якщо:

1) будь-який індивід, група осіб або організація в будь-якій точці країни й у будь-який час можуть одержати за плату або безкоштовно на основі автоматизованого доступу будь-яку інформацію й знання, необхідні для їхньої життєдіяльності;

2) у суспільстві виробляється й доступна будь-якому індивідові, групі або організації сучасна інформаційна технологія;

3) наявна розвинена інфраструктура, що забезпечує створення національних інформаційних ресурсів в обсязі, який відповідав би постійно прискорюваному науково-технологічному й соціально-історичному прогресу;

4) відбувається процес прискореної автоматизації й роботизації всіх сфер і галузей виробництва й управління;

5) відбуваються радикальні зміни соціальних структур, наслідком чого виявляється розширення сфери інформаційної діяльності й послуг [13, с. 32-33].

На думку А. І. Ракітова, формування інформаційного суспільства пов'язано з інформаційно-комунікаційною революцією, у якій необхідно виділити ряд глобальних процесів, які сприяють появі цього суспільства. Йдеться про електронізацію, комп'ютеризацію та інформатизацію всього суспільства, а отже, й економіки.

На нашу думку, найбільш точно сутність інформаційної економіки відображає перший критерій А. І. Ракітова: економіка є інформаційною, якщо в ній витрати з пошуку інформації прагнуть до нуля.

Згідно з методологічними засадами теорії постіндустріального та інформаційного суспільства, зокрема, ідеї секторального підходу К. Кларка, який покладено в основу теорії трьох хвиль цивілізації, у другій половині ХХ ст. у суспільствах найбільш розвинених країн під впливом сучасної інформаційно-технологічної революції відбувся перехід від індустріальної стадії розвитку до постіндустріальної та інформаційної. В постіндустріальному суспільстві матеріальне виробництво – аграрне і промислове, відійшло на задній план і стало вторинним стосовно виробництва наукоємних послуг. Сучасне суспільство перетворилося в суспільство організацій, головною функцією яких стало раціональне використання накопичених знань і забезпечення шляху вдосконалення та розвитку на основі науково-технічного прогресу.

Визначний спеціаліст в галузі менеджменту П. Друкер [21] вважає, що основним ресурсом сучасного розвитку є знання, яке замінило працю в якості джерела додаткової вартості, а сервісну економіку постіндустріального суспільства – інформаційною економікою. Одним із найважливіших напрямів НТП стала інформатизація, заснована на широкому використанні мікроелектронної обчислювальної техніки, засобів зв'язку, автоматизованих банків даних, взаємопов'язаних між собою інформаційно-обчислювальні системи.

У сучасному глобальному суспільстві середовищі невпинно зростають обсяги інформації і знань, посилюється роль інформаційної економіки та інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), зростає економічне значення інформації та сфери інформаційних послуг, корінним чином змінюються життя і діяльність людини. Суспільство невпинно рухається у напрямі до інформаційного суспільства, в якому

більша частина економіки та бізнесу стають електронними і здійснюються в глобальній мережі Інтернет та в інших мережах.

Все більш пріоритетним стає нематеріальне виробництво, наука, освіта, здоров'я, культура, що створює сприятливі умови для розвитку промисловості на основі комп'ютеризації, інформатизації та автоматизації всіх етапів процесу виробництва та споживання благ.

Інформатизація, яка з одного боку є основою інформаційної економіки, з іншого боку, замикаючись в кумулятивній петлі зворотного зв'язку, подальше поглиблення процесу інформатизації відбувається вже під впливом самої інформаційної економіки. Тобто, з біологічної точки зору, інформатизація, ІКТ та інформаційна економіка в своєму взаємозв'язку та синергетичній взаємодії створюють складну самовідтворювану систему, яка стає ще складнішою.

На нашу думку, *інформаційна економіка – (information economy) – це економіка, що утворилася на поєднанні і охоплює елементи традиційної, мережевої та економіки знань, і утворила свої особливі змістові елементи, заснована на інформації і знаннях* (рис. 1). В інформаційній економіці більша частина валового внутрішнього продукту забезпечується діяльністю з виробництва, обробки, збереження і поширення інформації і знань, в якій беруть участь більше половини зайнятих у виробництві працівників. До інформаційної економіки належать галузі, пов'язані з виробництвом знань, розробкою наукових досліджень, поширенням інформації і комунікацій, індустрією переробки і передачі інформації, рекламою, довідковим і бібліотечним обслуговуванням, наданням фінансових і консалтингових послуг та страхуванням, державним управлінням та ін.

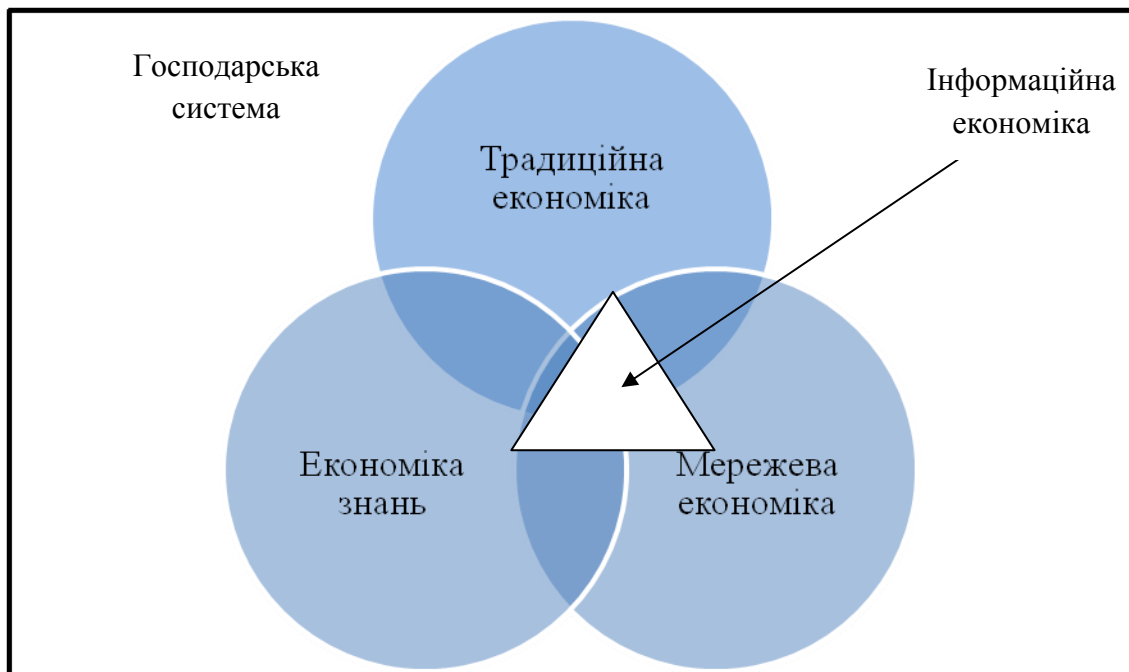

Рис. 1. Місце інформаційної економіки в господарській системі [авторське складання]

Розмір інформаційної економіки, яку вона охоплює на рисунку 1, досить умовний. Він зростає у міру розвитку економіки в цілому і все більшого проникнення

інформаційних технологій в різні галузі господарства, займаючи все більший простір і відіграючи зростаючу роль.

Те, що інформація і знання важливі, визначали досить давно, ще на зорі індустріальної доби, оскільки вважали, що і підприємець, і робітник приносять в робочій простір свої активи, працю, вміння і досвід. В індустріальній ресурсорієнтованій економіці, починаючи з 50-х років, знання стали розглядати як повноправний об'єкт споживання, що призвело до створення *теорії організаційного капіталу*, який описують як знання, вбудоване в організацію, як її власний досвід. У цьому аспекті знання розглядаються як:

– людський капітал в якості інвестиції, яку здійснює організація в свої трудові ресурси для їх вдосконалення через навчання і досвід;

– і як капітал знань, інвестиція, яку робить компанія на придбання, розробку і використання знань.

Отже, три види капіталу – організаційний капітал, людський капітал і капітал знань становлять собою нематеріальний актив компанії чи нематеріальний капітал. В інформаційній економіці нематеріальні активи володіють справжньою виробничою потужністю, і інформація й знання є найважливішим фактором для створення суттєвої конкурентної переваги в економіці.

У самий розпал сучасної інформаційної революції, на початок 90-х років у науці управління підприємством почали розмірковувати переважно з точки зору управління знанням і виробництва знання, навчання і практичної підготовки. Нові ідеї, інновації і висококваліфікований управлінський персонал перетворюються на цінну і стійку форму капіталу. Гроші, технологічні процеси і праця реалізуються й управляються працівниками, що володіють знаннями. Знання стали суттєвим фактором розвитку людського суспільства, інформаційні технології – основними інструментами інформатизації суспільства. Розвиток інформаційних технологій, глобальних, регіональних і локальних обчислювальних мереж створили підприємствам платформу для управління знанням в якості нематеріального активу.

Інформаційна економіка становить новий напрям в економіці, що вивчає вплив інформації і знань на економічні рішення. На нашу думку, *інформаційна економіка являє собою термін, що використовується в двох аспектах – з точки зору позитивного і нормативного аспектів. По-перше*, з точки зору позитивного аспекту, інформаційна економіка – це господарська сфера суспільства на сучасній стадії розвитку цивілізації, яка характеризується переважною роллю творчої праці та інформаційних продуктів. *По-друге*, з точки зору нормативного (теоретичного) аспекту, інформаційна економіка – це економічна теорія інформаційного суспільства, або теорія інформаційної економіки.

На даний момент інформаційна економіка цікавить нас у взаємозв'язку позитивного і нормативного аспектів, але, насамперед, як реальний сектор економіки.

Існують різні способи представлення структури інформаційної економіки. Так, колектив російських авторів (серед яких до того ж немає жодного економіста!) “Інформаційної економіки” [6, с. 83], інформаційну економіку представляють функціонуванням та дослідженням наступних трьох сфер діяльності: 1) *інформаційна асиметрія*; 2) *економіка інформаційних технологій*; 3) *економіка інформаційних продуктів*.

Але з такою структурою ми принципово не можемо погодитися з ряду причин. По-перше, інформаційна асиметрія не є структурним елементом інформаційної економіки, а є однією з проблем її функціонування в питанні розподілу і використання, та відповідного теоретичного дослідження. По-друге, економіка інформаційних технологій та економіка інформаційних продуктів дають неповне і значно спрощене уявлення щодо структури інформаційної економіки.

Зовсім інше, прийнятніше бачення структури інформаційної економіки дають українські дослідники В. Л. Плескач та Т. Г. Затонацька, які інформаційну економіку розглядають як “єдність декількох складових: 1) основних мережевих провайдерів, 2) компаній, що розробляють програмно-технічне забезпечення (Netscape, Microsoft, Sun, Oracle, IBM тощо) та ПК; 3) підприємств мережевих брокерів (E-Trade, Schwab, DLJake Direct, 3-Net); 4) системи електронного бізнесу (Amazon.com, Etoys.com, e-Bay, Microsell.com.ua); 5) електронних ринків; 6) ІКТ; 7) підрозділів ІТ (корпорацій, транснаціональних компаній, установ, підприємств тощо)” [12, с. 15].

Але, поряд із цим, ми не можемо погодитися з визначення інформаційної економіки, яке пропонують В. Плескач та Т. Затонацька: “Інформаційна економіка – це електронна економічна діяльність, де переважає господарська діяльність у сфері інформаційних послуг, їх виробництва та обміну, де основними ресурсами є інформація та знання” [12, с. 15], оскільки інформаційна економіка не зводиться лише до електронної економічної діяльності.

Ще однією складовою інформаційної економіки є електронна комерція (Інтернет-економіка, Інтернет-комерція), як складова інформаційної економіки, теж має свою структуру. Найдетальніше дослідження електронної комерції здійснює Університет техаського центру досліджень в галузі електронної комерції (University of Texas Centre for Research in Electronic Commerce), який виокремлює в Інтернет-економіці чотири сегменти: Інтернет-інфраструктура, Інтернет-анкети, Інтернет-посередники та Інтернет-комерція. Але на практиці дуже важко відокремити Інтернет-комерцію від решти трьох сегментів використання Інтернету.

Як було зазначено вище, електронна комерція – термін з досить широким спектром трактування. При розгляді онлайн-ової категорії для того, щоб конкретизувати, про яку частину електронного простору йдеться, прийнято виділяти окремі його сегменти (матриця) (табл. 1).

Таблиця № 1

Матриця електронного простору

Суб'єкти економіки	Держава	Бізнес	Споживач
Держава	G2G	G2B	G2C
Бізнес	B2G	B2B	B2C
Споживач	C2G	C2B	C2C

Як показує таблиця 1, існують різні способи взаємодії в межах електронного простору. Наприклад, споживачі можуть надавати товари і послуги один одному (C2C) чи навіть бізнесу (C2B). У деяких країнах уряди починають допускати приватний сектор до державних поставок (B2G). Електронні технології використовуються урядом

для передачі інформації (G2B, G2C) і для зниження трансакційних витрат зворотного зв'язку, наприклад, витрат, що пов'язані з податковими та іншими платежами (C2G). Можливе також здійснення координації між різними рівнями управління (G2G). Однак поки що основна частка взаємодій припадає на електронну комерцію, яка об'єднує напрями B2B та B2C.

Так, B2G (Business-To-Government) – надання комерційними компаніями товарів та послуг державним установам, сутність якого полягає в проведенні закупівель – від публікації оголошень до опублікування результатів угод. Бізнес-моделлю B2G-торговельних майданчиків є проведення тендерів чи аукціонів.

Сектор G2B (Government-To-Business) – надання послуг державними органами бізнес-організаціям, сутність якого полягає в державних тендерах на закупівлю; автоматизації податкових розрахунків, сертифікації, наданні підприємствам інформації з питань законодавства тощо.

Серед сайтів ринку B2B можна виділити чотири групи за функціональними можливостями: каталоги, електронні біржі, аукціони, електронні спільноти.

Якщо весь електронний простір розділити на сегменти за рівнями взаємодії, як це показано в таблиці 1, то електронна комерція об'єднує напрями B2B і B2C, а також зворотні зв'язки по лінії C2B. Деколи електронну комерцію розуміють вужче, як електронну торгівлю, тобто здійснення купівлі-продажу за допомогою інформаційних технологій. Але в широкому сенсі електронну комерцію необхідно розуміти як взагалі всю комерційну діяльність, що здійснюється за допомогою інформаційних технологій.

Серед країн за ступенем поширення електронної комерції виділяються англомовні і скандинавські країни. Основними тенденціями в галузі електронної комерції в цих країнах є наступні. По-перше, сегмент B2B домінує в електронній комерції: вже на сьогодні за вартістю здійснених угод цей сегмент приблизно в 6 разів перевищує B2C і, за різними оцінками, ця цифра може ще подвоїтись, тобто B2B може в 12 разів перевищувати по вартості сегмент B2C.

Основними секторами поширення B2B-торгівлі є: сталь, транспортні засоби, хімічні продукти, промислове і високотехнологічне обладнання. Досить широко в сегменті B2B представлені взаємовідносини між комп'ютерними компаніями, такими, як, наприклад, Toshiba, що дозволяє їм прискорювати доставку комп'ютерів, що виробляються на замовлення. Поступово на електронні форми спілкування з великим, середнім і малим бізнесом переходять страхові компанії.

У сегменті B2B використання Інтернету залежить головним чином від двох причин: від величини фірми і від галузі, в якій вона функціонує. Як і слід було очікувати, великі фірми інтенсивніше використовують можливості Інтернет. Стосовно галузевого спрямування роботи фірми, то швидшими темпами в зону електронної торгівлі вступають фірми, що діють у сфері виробництва стандартного, однорідного продукту; продукту, який може транспортуватися в електронному вигляді, а також в галузі фінансів і послуг.

До системи електронної комерції належать фінансові інститути, бізнес-установи (постачальники, дистриб'ютори, логістичні посередники, інформаційні посередники та ін.), споживачі товарів і послуг, держава. До бізнес-моделей напряму B2B належать вертикальні (галузеві) торговельні майданчики – агрегатори, горизонтальні

(міжгалузеві, за бізнес процесами) торговельні майданчики – концентратори, а також різноманітні товарні біржі.

Так, прикладами вертикальних торговельних майданчиків (агрегаторів) є: туристичні портали – <http://tourhit.info> [22], торговельний майданчик з деревообробки – <http://www.derevo.info> [24], нафтопортал – <http://www.oilua.com> [26], вина України – <http://ukrwine.kiev.ua/winemarket> [23], цукор України – <http://www.ukrsugar.kiev.ua> [28]. До горизонтальних (концентраторів) належать: Європейський бізнес-портал на 26 мовах – <http://www.europages.com> [25], Україна промислова – <http://www.ukrindustrial.com> [27].

Виділяють дві моделі поведінки на ринку: 1) *модель агрегації* (e-marketplace) – метод проведення закупок в один захід; раціоналізує постачання за рахунок великої кількості каталогів, орієнтованих по групах покупців; 2) *модель концентрації* (hub – концентратор, вузол) – електронна платформа для координації комерційних ланцюгів та забезпечення синхронізації між торговими партнерами (продавцям виділяють місця для реклами, а покупці мають можливість взаємодіяти з ними з метою отримання ринкової інформації про продукти).

Інтернет-комерція має як переваги, так і недоліки. До переваг можна віднести глобальну присутність, збільшення конкурентоспроможності, персоналізацію продаж, швидку реакцію на попит, зниження витрат. До недоліків Інтернет-комерції належать: невідповідність якості продукції, що купується, та заявленої в оголошенні, недостатній рівень довіри до гравців ринку, втрата контролю над механізмом ціноутворення.

Найважливішою характеристикою віртуальної організації є гнучка, адаптивна, динамічна мережева структура. Класичними прикладами віртуальних підприємств є європейський консорціум Airbus Industries, що виготовляє всесвітньо відомі аеробуси, ВП фірм Apple та Sony, що об'єднали свої зусилля для роботи над спільним проектом Power book.

Про світовий досвід розвитку B2B свідчать дані табл. 2.

Таблиця 2

Світовий досвід розвитку B2B (за даними дослідження Harris Interactive Inc., що було проведено для асоціації American Business Media)

Вид B2B-продукту	Причини, що сприяли прийняттю рішення	Частка прийняття рішень про покупку, %
B2B-журнали	Високий рівень довіри до професійних ЗМІ	57
B2B-сайти	Можливість швидкого доступу до інформації	49
Виставки	Підвищення рівня поінформованості щодо продукту	70

Особливостями функціонування B2B в Україні є ознаки, що свідчать про недостатній рівень розвитку цього сектору: недостатня кількість інформації про українських постачальників у міжнародних електронних ресурсах, відсутність національних конкурентоспроможних B2B-ресурсів для залучення іноземних партнерів, недосконалість системи електронних платежів, а також – відкат, який є, на

жаль, найбільш дієвим механізмом у секторі В2В, і що призвело до виникнення сектору економіки відкату.

Висновки. Таким чином, враховуючи актуальність і важливість дослідження інформаційної економіки та її теорії та використання її висновків на практиці, з'являється необхідність трансформації української ситуації згідно з вимогами глобального інформаційного суспільства. В Україні є один із рідкісних і найважливіших ресурсів нашого часу – знання, що є кінцевим продуктом інформаційних ресурсів, і яке засноване як на підготовці спеціалістів широкого профілю, так і спеціалізоване технічне знання. Потенціал інформаційної економіки дає для України шанс використовувати інформацію, інформаційні ресурси і накопичені знання для досягнення високих економічних показників і повноправної та ефективної участі в сучасному глобальному просторі.

Використані джерела:

1. *Апатова Н. В.* Теория информационной экономики / Н. В. Апатова / Тавр. нац. ун-т им. В. И. Вернадского. – Симферополь, 2005 – 336 с.
2. *Базилевич В. Д., Ільїн В. В.* Інтелектуальна власність: креативи метафізичного пошуку / В. Д. Базилевич, В. В. Ільїн. – К. : Знання, 2008. – 687 с.
3. *Белл Даниел.* Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Белл Даниел ; пер. с англ. – М. : Academia, 1999. – 956 с.
4. *Белл Д.* Социальные рамки информационного общества / Д. Белл // Новая технократическая волна на Западе / сост. и вступ. статья П. С. Гуревича. – М. : Прогресс, 1986. – С. 330-342.
5. *Белл Д.* Третья технологическая революция и ее возможные социально-экономические последствия / Д. Белл. – М. : ИНИОН, 1990. – 80 с.
6. *Информационная экономика* / [под ред. Э. С. Спиридонова, М. С. Клыкова]. – М. : КД “ЛИБРОКОМ”, 2010. – 288 с.
7. *Кастельс М.* Интернет-галактика. Міркування щодо Інтернету, бізнесу і суспільства / М. Кастельс ; пер. з англ. – К. : “Видавництво “Ваклер”” у формі ТОВ, 2007. – 304 с.
8. *Кастельс М.* Информационная эпоха: экономика, общество и культура / М. Кастельс ; пер. с англ. под науч. ред. О. И. Шкаратана. – М. : ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с.
9. *Мельник Л. Г.* Информационная экономика / Л. Г. Мельник. – Сумы : ИТД “Университетская книга”, 2003. – 288 с.
10. *Мунтиян В. И.* Информациогенная парадигма / В. И. Мунтиян. – К. : Издательство “КВІЦ”. – 632 с.
11. *Пенькова И. В.* Информационная экономика: вопросы теории: монография / И. В. Пенькова. – Донецк : РИА ДонНТУ, 2006. – 296 с.
12. *Плескач В. Л.* Електронна комерція : підручник / В. Л. Плескач, Т. Г. Затонацька – К. : Знання, 2007. – 535 с.
13. *Ракитов А. И.* Философия компьютерной революции / А. И. Ракитов. – М. : Политиздат, 1991. – 286 с.
14. *Стоуньер Т.* Информационное богатство: профиль постиндустриальной экономики / Т. Стоуньер // Новая технократическая волна на Западе / сост. и вступ. статья П. С. Гуревича. – М. : Прогресс, 1986. – С. 392-409.
15. *Тарасевич В. Н.* Постиндустриализм постнеклассической науки / Социально-экономические проблемы информационного общества / В. Н. Тарасевич / под ред. д.э.н., проф. Л. Г. Мельника. – Сумы : ИТД “Университетская книга”, 2005. – С. 171-182.
16. *Тоффлер Э.* Новая волна богатства / Э. Тоффлер // Эксперт. 2008. – № 2. – С. 23-29.
17. *Тоффлер Э.* Революционное богатство / Элвин Тоффлер, Хайди Тоффлер. – М. : АСТ: АСТ МОСКВА: ПРОФИЗДАТ, 2008. – 569, [1] с. – (Philosophy).
18. *Тоффлер Э.* Третья волна / Тоффлер Э. – М. : ООО “Фирма “Издательство АСТ””, 1999. – 784 с.

19. Уэбстер, Фрэнк. Теории информационного общества / Уэбстер Фрэнк; пер. с англ. М. В. Арапова, Н. В. Малыхиной; под ред. Е. Л. Варгановой. – М.: Аспект Пресс, 2004. – 400 с.
20. Чухно А. А. Інституціонально-інформаційна економіка: підручник / А.А. Чухно, П. М. Леоненко, П. І. Юхименко; за ред. акад. НАН України А. А. Чухна. – К.: Знання, 2010. – 687 с.
21. Drucker P. Post-Capitalist Society. – N.Y., Harper-Collins Publishers, 1995.
22. http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%BE%D0%B1%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%B2%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B8%D1%8F_%D0%BF%D0%BE_%D1%8D%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%BA%D0%B5
23. <http://ukrwine.kiev.ua/winemarket>
24. <http://www.derevo.info>
25. <http://www.europages.com>
26. <http://www.oilua.com>
27. <http://www.ukrindustrial.com>
28. <http://www.ukrsugar.kiev.ua>

Маслов А. А. Структура информационной экономики и её место в современной хозяйственной системе.

В статье исследованы проблемы формирования информационной экономики в результате информационно-технологической революции. Освещены основные подходы к определению содержания информационной экономики и ее структуры. Определено её место в современной экономической системе.

Ключевые слова: информация, информационное общество, информационная экономика, структура информационной экономики, экономика знаний, сетевая экономика, новая экономика.

Maslov A. Structure of the information economy and its place in the contemporary economic system.

In the article researched the problems of formation of the information economy as a result of information-technological revolution. Highlights the major approaches to the definition of the information economy and its structure. Defined by its place in the modern economic system.

Keywords: information, information society, information economy, the structure of the information economy, knowledge economy, networked economy, the new economy.

В. І. Кондрашова-Діденко, Л. В. Діденко
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

ПОЛПАРАМЕТРАЛЬНІСТЬ СУЧАСНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ КРАЇНОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Визначено зміст трансформації країнової економіки та охарактеризовано її поліпараметральність.

Ключові слова: економіка, країнова економіка, трансформація, поліпараметральність, інтелект, знання, інтелектуально зорієнтована економіка.

У другому десятиріччі XXI ст. посилюються зміни як у глобальному, так і в локальному масштабі: у світі та суспільстві країни, міжнародній та країновій економіці, загальній та економічній культурі, у самій людині та способі її мислення